

**INFORMACIJA O POTPISIVANJU „SPORAZUMA O SARADNJI“
POVODOM ODRŽAVANJA ZAVRŠNE KONFERENCIJE „CEFTA WEEK 2023“
PODGORICA OD 6. DO 7. DECEMBRA 2023**

1. UVOD

Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) je potpisan u Bukureštu 19. decembra 2006. godine, a na snazi je od od 22. novembra 2007. godine¹.

Sporazum počiva na pravilima Svjetske trgovinske organizacije (STO), a potpisan je sa ciljem da se prvenstveno konsoliduju bilateralni sporazumi o slobodnoj trgovini koji su u trenutku potpisivanja postojali između CEFTA Strana, unapređenja uslova za investicije, rasta trgovine robama i uslugama i podsticanja ulaganja uz pomoć jasnih pravila, otklanjanja barijera i nepravilnosti u trgovini i olakšavanja kretanja roba i usluga, obezbjeđenja podjednakih uslova konkurencije koji utiču na spoljnu trgovinu i investicije i postepeno otvaranje tržišta javnih nabavki, zaštite prava intelektualne svojine po međunarodnim standardima i definisanja jasnih procedura za sprovođenje sporazuma.

Crna Gora je postala punopravna STO članica 29. aprila 2012. godine. Imajući u vidu da su neke od Strana CEFTA 2006 poput Albanije, Sjeverne Makedonije i Moldavije, takođe članice STO, između njih već postoji izvjestan nivo liberalizacije trgovine kroz STO preuzete obaveze, kako u oblasti pristupa tržištu roba, tako i u oblasti pristupa tržištu usluga.

Stvaranje zone slobodne trgovine je svojevrsan test koji bi trebalo da pokaže da li su ekonomije regiona postigle društveno-političku zrelost za integraciju u EU. Nadalje, u ekonomskom smislu, stvaranje zone slobodne trgovine je način da se pojača konkurentnost ekonomija, što je neka vrsta generalne probe za tržišnu utakmicu sa preduzećima iz EU (tzv. drugi kriterijum iz Kopenhagena²). Ideja regionalne integracije je prepoznata kroz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država članica, sa jedne strane i Republike Crne Gore sa druge strane, koji je potpisan 2007. godine.

Akcioni plan za uspostavljanje Zajedničkog regionalnog tržišta (CRM 2021-2024), kao jedan od ključnih instrumenata Berlinskog procesa, ima za cilj, između ostalog, unapređenje regionalne trgovinske saradnje prema EU standardima. U praksi, to znači da bi ovaj vid integracije trebalo da dovede do smanjenja trgovinskih barijera u CEFTA-i, usaglašavanjem procedura sa standardima EU, kao i da pripremi poslovnu zajednicu za učešće na tržište EU i omogući fazni pristup tržištu Unije.

Predsjedavanje CEFTA Sporazumom se vrši po principu rotacije po abecednom redu. Obzirom da je Moldavija bila predsjedavajuća Sporazumom u 2022. godini, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine predsjedavanje CEFTA sporazumom preuzela je Crna Gora.

¹ Informacije o sporazumu su dostupne na <https://cefta.int/>

² Utvrđeni 1993. godine, a odnose se na ekonomske kriterijume, odnosno postojanje funkcionalne tržišne privrede i sposobnost suočavanja sa konkurentskim pritiskom i tržištem EU.

2. ZNAČAJ CEFTA 2006

CEFTA 2006 sve više dobija na značaju u domenu regionalne robne razmjene. Kada je u pitanju pristup tržištu roba pogodnosti se ogledaju u bescarinskoj trgovini i punu liberalizaciju sve više koriste sve CEFTA Strane. Takođe, izmjenama PEM Konvencije u dijelu pravila porijekla (kroz tranziciona pravila do punog stupanja na snagu izmijenjene PEM Konvencije), između CEFTA Strana se omogućava uvođenje pune kumulacije i povraćaja carina. Na ovaj način postoji mogućnost da se materijali bez porijekla, koji još nisu rezultirali proizvodom sa porijeklom, smatraju inputima za potrebe kumulacije i dodaju proizvodnom procesu koji se odvija u drugoj zemlji potpisnici u zoni pune kumulacije. Povraćaj carine odnosi se na oslobađanje od ili refundiranje uvoznih carina za materijale koji se koriste u proizvodnji proizvoda za izvoz. Sve navedeno pomaže u stvaranju jednakih mogućnosti između ekonomskih subjekata u cijeloj zoni slobodne trgovine.

Dalja regionalna saradnja i trgovinska integracija kroz usvajanje CEFTA dodatnih protokola dovodi do napretka nacionalnih ekonomija CEFTA Strana. U ovom dijelu posebno treba istaći Dodatni Protokol 5 kojim se pojednostavljaju procedure uvoza/izvoza i tranzita roba, Dodatni Protokol 6 kojim se definiše pristup tržištu usluga CEFTA Strana, kao i aktuelni pregovori u okviru Dodatnog Protokola 7 (DP7) koji se odnose na unapređenje pravila CEFTA Strana u dijelu rješavanja sporova. Ovo posebno imajući u vidu da rješavanje sporova predstavlja centralni stub multilateralnog trgovinskog sistema i bez mehanizma zasnovanog na pravilima i sredstvima za rješavanje sporova trgovinski sistem bi bio manje efikasan i predvidljiv. Bescarinska trgovina i ujednačavanje uslova poslovanja, ali i dodatni protokoli, koji su u skladu sa pravilima STO i standardima EU, treba da doprinesu povećanju proizvodnje, trgovine roba i usluga, većoj zaposlenosti, širem asortimanu roba, većoj konkurentnosti i značajnijem prilivu investicija u regionu, kao i opštem ekonomskom razvoju.

3. SPORAZUM O SARADNJI IZMEĐU MINISTARSTVA EKONOMSKOG RAZVOJA CRNE GORE, PRIVREDNE KOMORE CRNE GORE I CEFTA SEKRETARIJATA, POVODOM ORGANIZACIJE ZAVRŠNE KONFERENCIJE “CEFTA WEEK 2023”, PODGORICA OD 6. DO 7. DECEMBRA 2023.

U skladu sa programom presjedavanja Crne Gore Sporazumom CEFTA 2006 za 2023. godinu, između ostalog, predviđena je obaveza organizacije konferencije “CEFTA Week 2023”, kao završnog događaja povodom presjedavanja Crne Gore CEFTA Sporazumom za 2023 godinu.

Tokom konferencije, između ostalih tematskih sastanaka i susreta koji su planirani Agendom, 6. decembra 2023. održaće se i sastanci CEFTA Komiteta za kontakt tačke i CEFTA Zajedničkog komiteta (tzv. Ministarski CEFTA sastanak), na kojem je planirano usvajanje ukupno deset CEFTA Odluka³. U usvajanje navedenih Odluka, je

³ JC Decision on the recognition of AEOS Programs (endorsed at the 34th CCP Meeting)
- JC Decision on facilitation of electronic commerce (endorsed at the SJC in July 2021)
- JC Decision on inter-Party parcel delivery services (endorsed at the 34th CCP Meeting)
- JC Decision on prevention of unjustified geo-blocking (endorsed at the 34th CCP Meeting)
- JC Decision on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (endorsed at the 38th CCP Meeting)
- JC Decision on for establishment of general system of recognition of professional qualifications (endorsed at the 38th CCP Meeting)
- JC Decision Amending Decision 1/2018 on the Functioning of the Secretariat (endorsed at the 31st CCP Meeting)
- JC Decision Amending Decision 1/2015 Establishment of the CEFTA Bodies (endorsed at the 35th CCP Meeting)

od velikog značaja za realizaciju prethodno planiranih obaveza predviđenih Akcionim planom za uspostavljanje Zajedničkog regionalnog tržišta (CRM 2021-2024).

Sporazum o saradnji između Ministarstva ekonomskog razvoja, Privredne komore Crne Gore i CEFTA Sekretarijata, predstavlja uspostavljanje okvira u cilju bolje organizacije završne konferencije. Sporazumom je predviđeno, da CEFTA Sekretarijat bude primarni izvor finansiranja konferencije, sa finansijskim obavezama u rasponu od 40.000 – 45.000 €, obaveze Ministarstva ekonomskog razvoja su planirane u iznosu od 8.000 € (uplatom na bankovni račun CEFTA Sekretarijata), dok su obaveze Privredne komore Crne Gore predviđene u iznosu od 3.000 € (uplatom na bankovni račun CEFTA Sekretarijata). Sporazumom je predviđeno da ugovorne strane uplate gore navedana sredstva u roku od 8 dana od dana potpisivanja Sporazuma.

U prilogu: „Sporazum o saradnji“ na engleskom jeziku „*Cooperation Agreement*“

Navedena sredstva će se koristiti za pokriće svih tehničkih i logističkih troškova, i troškova uzrokovanih aktivnostima vezanim za organizaciju konferencije. Ugovorne strane će imenovati predstavnika radi koordinacije implementacije Sporazuma o saradnji. CEFTA Sekretarijat će pravovremeno obavještavati ugovorne strane u vezi sa napretkom i razvojem organizacije konferencije, obezbjeđujući na taj način transparentnost. Ugovorne strane zadržavaju pravo da traže dodatne informacije ili pojašnjenja u bilo kojem trenutku planiranja ili organizacije konferencije. CEFTA Sekretarijat će u roku od 45 dana nakon završetka konferencije, dostaviti ostalim ugovornim stranama finansijski izvještaj. Sporazum o saradnji između navedenih strana, stupa na snagu danom potpisivanja.

-
- *JC Decision on Enhancing Cooperation on Trade-related Statistics*
 - *JC Decision on Decision on the establishment of an electronic system to facilitate risk-management for trade in goods*

SPORAZUM O SARADNJI

između

Ministarstva ekonomskog razvoja Crne Gore

Privredne komore Crne Gore

CEFTA Sekretarijata

povodom organizovanja CEFTA WEEK 2023 Konferencije u Podgorici

Prepoznajući značaj crnogorskog predsjedavanja CEFTA-om za 2023. godinu i njegovu ulogu u promovisanju zajedničkih ciljeva CEFTA strana;

Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore, koje predstavlja Nik Gjelošhaj, Ministar, Privredna komora Crne Gore, koju predstavlja Nina Drakić, Predsjednica,

CEFTA Sekretarijat, kojeg predstavlja Danijela Gačević, v.d. direktorice, (u daljem tekstu: "Ugovorne strane")

Dogovorili su se o sledećem:

Član 1

Predmet ovog Sporazuma o saradnji je uspostavljanje kolaborativnog okvira za organizaciju konferencije CEFTA Week 2023, čiji će domaćin biti Crna Gora tokom njenog predsjedavanja CEFTA 2023. godine. Konferencija ima za cilj da pruži platformu za diskusije koje se fokusiraju na budućnost trgovine, s naglaskom na tranziciju ka trgovini bez papira, e-trgovini, digitalizaciji i povezivanju.

CEFTA Week 2023 Konferencija, će se održati 7. decembra 2023. godine u Podgorici, okupiće donosiocce odluka, stručnjake kao i druge zainteresovane strane iz različitih sektora iz CEFTA strana i EU.

Član 2

Sekretarijat CEFTA-e je postavljen da bude primarni izvor finansiranja CEFTA Week Konferencije, sa finansijskim obavezama u rasponu od 40.000 do 45.000 EUR. Osim finansijske podrške, CEFTA Sekretarijat će takođe ponuditi opsežnu logističku podršku i izvršiti nabavku uz striktno poštovanje PRAG pravila, sa ciljem da se obezbijedi transparentan i pravičan proces nabavke.

Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore izrazilo je posvećenost ovom događaju ulaganjem u iznosu od 8.000 EUR. Ovaj doprinos će biti finalizovan putem bankovnog transfera na namjenski račun CEFTA Sekretarijata sa IBAN BE29 3630 3854 0564.

Pored podrške Ministarstva, Privredna komora Crne Gore je pokazala posvećenost Konferenciji, obećavši sumu od 3.000 EUR. Ovaj finansijski doprinos će takođe biti uplaćen na isti račun CEFTA Sekretarijata.

Ugovorne strane će uplatiti finansijska sredstva za potrebe organizacije Konferencije na račun CEFTA Sekretarijata u roku od 8 (osam) dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma o saradnji.

Član 3

Za organizaciju CEFTA Week Konferencije koristit će se finansijska sredstva iz člana 2 ovog Sporazuma o saradnji, uključujući pokriće svih tehničkih i logističkih troškova, te drugih troškova uzrokovanih aktivnostima relevantnim za organizaciju Konferencije.

Član 4

Ugovorne strane će imenovati predstavnike radi koordinacije implementacije ovog Sporazuma o saradnji.

Sekretarijat CEFTA će redovno obavještavati Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore i Privrednu komoru Crne Gore o redovnim ažuriranjima u vezi sa napretkom i razvojem organizacije CEFTA Week 2023 Konferencije, obezbjeđujući transparentnost i međusobno razumijevanje između ugovornih strana. Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore i Privredna komora Crne Gore zadržavaju pravo da traže dodatne informacije ili pojašnjenja u bilo kom trenutku tokom planiranja i organizacije CEFTA Week 2023 Konferencije. Ova posvećenost otvorenoj komunikaciji će doprinijeti uspješnoj organizaciji Konferencije i ojačati saradnju između uključenih strana.

Sekretarijat CEFTA će dostaviti finansijski izvještaj ugovornim stranama najkasnije 45 (četrdeset pet) dana nakon završetka CEFTA Week 2023 Konferencije.

Član 5

Ovaj Sporazum o saradnji stupa na snagu na dan njegovog potpisivanja.

Sporazum o saradnji je sačinjen u 3 (tri) primjerka, na crnogorskom i engleskom jeziku, od kojih svaka potpisnica zadržava po 1 (jedan) primjerak. U slučaju odstupanja u tumačenju, primjerak na engleskom jeziku će biti važeći.

Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore Podgorica, _____ 2023.

Nik Gjeloshaj, Ministar

Privredna komora Crne Gore Podgorica, _____ 2023.

Nina Dracic, Predsjednica

CEFTA Sekretarijat Podgorica, _____ 2023.

Danijela Gačević, v.d. direktorice

COOPERATION AGREEMENT
BETWEEN
THE MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF MONTENEGRO,
THE CHAMBER OF ECONOMY OF MONTENEGRO AND
THE CEFTA SECRETARIAT
FOR ORGANIZING CEFTA WEEK 2023 CONFERENCE IN PODGORICA

Recognizing the significance of Montenegro's CEFTA Chairmanship for 2023 and its role in promoting the common objectives of the CEFTA Parties;

Ministry of Economic Development of Montenegro, represented by Nik Gjelošhaj, Minister

Chamber of Economy of Montenegro, represented by Nina Drakić, President,

CEFTA Secretariat, represented by Danijela Gacević, Acting Director, (hereinafter referred to as the "Contracting Parties")

Have reached the following understanding:

Article 1

The subject of this Cooperation agreement is to set up a collaborative framework for the organization of the CEFTA Week 2023 Conference, to be hosted by Montenegro during its CEFTA 2023 Chairmanship. The Conference aims to provide a platform for discussions focusing on the future of trade, with an emphasis on the transition towards paperless trade, e-commerce, digitalization and connectivity.

The CEFTA Week 2023 Conference, to be held on 7 December 2023, in Podgorica, will bring together decision-makers, experts as well as other stakeholders from various sectors from the CEFTA Parties and EU.

Article 2

The CEFTA Secretariat is set to be the primary source of funding for the CEFTA Week Conference, with a financial commitment ranging from 40.000 EUR to 45.000 EUR. In addition to financial backing, the CEFTA Secretariat will also offer extensive logistical support and execute procurement in strict adherence to PRAG Rules, aimed at ensuring a transparent and equitable procurement process.

The Ministry of Economic Development of Montenegro has expressed its commitment to the event by contributing 8,000 EUR. This contribution will be finalized through a

bank transfer to the CEFTA Secretariat's designated account with the IBAN BE29 3630 3854 0564.

In addition to the Ministry's support, the Chamber of Economy of Montenegro has shown dedication to the Conference, pledging a sum of 3,000 EUR. This financial contribution will likewise be transferred to the same CEFTA Secretariat's designated account.

The Contracting Parties shall pay the financial resources for the needs of the organization of the Conference to CEFTA Secretariat's account within 8 (eight) days from the date of coming into effect of this Cooperation agreement.

Article 3

Financial resources from the Article 2 of this Cooperation agreement shall be used for the organisation of the CEFTA Week 2023 Conference, including covering all technical and logistical costs, and other costs caused by activities relevant to the organization of the Conference.

Article 4

The Contracting Parties will appoint representatives in order to coordinate the implementation of this Cooperation agreement.

CEFTA Secretariat will regularly inform the Ministry of Economic Development of Montenegro and the Chamber of Economy of Montenegro on regular updates regarding the progress and development of the CEFTA Week 2023 Conference organisation, ensuring transparency and mutual understanding among the Contracting Parties. The Ministry of Economic Development of Montenegro and the Chamber of Economy of Montenegro will reserve the right to request additional information or clarification at any point during the CEFTA Week 2023 Conference's planning and organisation. This commitment to open communication will contribute to the successful organization of the Conference and will strengthen cooperation among the parties involved.

CEFTA Secretariat will submit a financial report to the Contracting Parties no later than 45 (forty-five) days after the end of the CEFTA Week 2023 Conference.

Article 5

This Cooperation agreement will come into effect on the day of its last signature.

The Cooperation agreement is made in 3 (three) copies in montenegrin and english languages, of which each signatory party keeps 1 (one) copy. In case of divergence in interpretation, the english text will prevail.

Ministry of Economic Development of Montenegro Podgorica, _____2023

Nik Gjelošhaj, Minister

Chamber of Economy of Montenegro Podgorica, _____2023

Nina Drakić, President

CEFTA Secretariat Podgorica, _____2023

Danijela Gacević, Acting Director